

אורות מדורות

אוסף אמרות והצעה לפעילות

אוסף 'אורות מדורות' - אמרות בנושא אורות ונרות מתקופות שונות לאורך ההיסטוריה היהודית. אפשר להשתמש בקטעים לפעילות חברתית-לימודית בנושא האור. פעילות כזו יכולה להיות הכנה לחנוכה, ולתרום לחיבור האישי של המשתתפים לסמל המרכזי בחג, דרך טקסטים יהודיים עתיקים וחדשים.

נפזר את הקטעים בחדר. כל מקבץ קטעים על פי תקופה, יערך בפינה נפרדת. אפשר להאיר כל פינה בנרות חנוכה ולעמעם את האור בחדר נבקש מן המשתתפים להסתובב בין הקטעים ולבחור להם מכל פינה, קטע שמדבר אליהם, שמבטא ערכים שחשובים להם, שמנחים אותם, או שהיו רוצים לאמץ, שיש להם משמעות בחייהם. או קטעים שאינם מסכימים איתם... (או גם מסכימים וגם לא...).

אחרי בחירת הקטעים אפשר להנחות את המשתתפים לערוך את הקטעים על גליון ובעזרת חומרי יצירה או/ו כתיבה ליצור מדרש אישי על הקטעים: מדוע בחרתי קטעים אלה? איך הם מתקשרים בשבילי? ואולי ארצה להוסיף קטע משלי...

אורות מקרא

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ: והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים: ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור: וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך: ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד.

בראשית א', א'-ה'

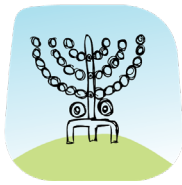
אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה

תהילים, צ"ז 11

וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות, כיתרון האור מן החושך: החכם עיניו בראשו והכסיל בחשך הולך...

קהלת, ב' 13

ומתוק האור וטוב לעינים לראות את השמש: כי אם שנים הרבה יחיה האדם בכלום ישמח ויזכר את ימי החשך כי הרבה יהיו.

קהלת י"א, ז' ח'

אורות מחז"ל

"כאדם שמדליק נר מנר, הנר דולק וחבירו אינו חסר"

במדבר רבה, פרשה י"ג, ד"ה, כ'

"נר לרגלי דבריך ואור לנתיבתי"

תהלים קי"ט ק"ה

הרשעים דומים לאדם המהלך באפילה הגיע באבן ונכשל בה הגיע לגומץ ונפל בה הוא שכתב "דרך רשעים באפילה ולא ידעו במה יכשלו" (משלי ד' י"ט) אבל צדיקים דומים לאדם המהלך ונר לפניו הגיע לגומץ מיסר הימנו שלא יפול בה הגיע לאבן משמר עצמו שלא יכשול בה.

פסיקתא רבתי, פרשה ח'

כל מי שהוא נתון באפלה רואה כל מי שהוא נתון באורה

מכילתא דרבי ישמעאל בשלח, פרשה ד'

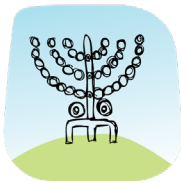
ר' יהודה אומר: האורה נבראת תחלה, משל למלך שבקש לבנות פלטין והיה אותו מקום אפל, מה עשה הדליק נרות ופנסין לידע היאך הוא קובע תימליוסים (אבני היסוד), כך האורה נבראת תחלה, ור' נחמיה אמר העולם נברא תחלה, משל למלך שבנה פלטין ועטרה בנרות ופנסין.

בראשית רבה פרשה ג'

אורות מן החסידות

עיקר התכלית של המצווה הזאת היא ההדלקה: החשק, ההתלהבות,

האש המתלקחת בנשמה!

רבי לוי יצחק מברדיצ'ב

כל עוד הנר דולק צריך לתקן

חסידי

כתוב: 'ויאמר אלהים: יהי אור' - אם אדם מבקש באמת: אלהים, יהי אור! - נעשה לו אור.

חסידי

רבי צעיר התלונן בפני הרבי מרוזין: "בשעות שבהן אני מתמכר ללימוד, מרגיש אני חיים ואור, אבל אך פוסק אני מללמוד מיד נעלם הכל. מה עלי לעשות?"

השיב הרוזיני: "משל לאחד ההולך בליל חושך ביער, ולשעה קלה נלווה אליו איש אחר הנושא פנס בידו, אבל כשהם מגיעים לפרשת דרכים נפרדים הם זה מזה, והראשון מוכרח לשוב ולגשש. ואילו אדם הנושא את אורו שלו אין לו לירא מפני החושך"

"האור הגנוז", מרטין בובר

מפי רבי נחמן מברסלב נמסר לנו מאמר זה של סבו הבעל שם טוב: אוי ואבוי, העולם מלא מאורות וסודות נפלאים ונוראים, והיד הקטנה גודרת בפני העינים ומעכבת מלראות את האורות הגדולים.

"האור הגנוז", מרטין בובר

אורות חלוצים

מי שאין פניו מאירות - גם נפשו שרויה בחשכה

אברהם שלונסקי

כי שבעה הם ימים לימות השבוע,

ושבעה יש קנים למנורה.

ומי אשר הדליק המנורה בנפש -

הוא יצק השמן לאורה.

אברהם שלונסקי

כל אור, אף על פי שהולך ממקומו - רישומו נשאר.

ש"י עגנון

אין כל החושך יכול לכבות נר אחד, אלא נר אחד מאיר את כל החושך.

חיים הזז

חובה להבליט את האורות בלי להעלים את הצללים

ד. סדן

בראשונה דולק נר אחד, עוד אחד ועוד אחד ועוד אחרים. החושך יחלוף כליל.

בתוך הצעירים בני דלת העם, ייבקע האור בראשונה, ואחר ילוו אליהם האחרים, אוהבי הצדק והאמת, החופש והקידמה האנושית, היופי. ובהיות הנרות דולקים כולם ישתאו וישמחו על העבודה שנעשתה. אין לך תפקיד

חשוב ומביא אושר יותר מתפקיד השמש משרת האור.

הרצל

אורות שיר

לא זכיתי באור מן ההפקר / ח.נ.ביאליק

לא זכיתי באור מן ההפקר,

אף לא בא לי בירושה מאבי,

כי מסלעי וצורי נקרתיו

וחצבתיו מלבבי.

ניצוץ אחד בצור לבי מסתתר,

ניצוץ קטן - אך כולו שלי הוא,

לא שאלתיו מאיש, לא גנבתיו-
כי ממני ובי הוא.

ותחת פטיש צרותי הגדולות
כי יתפוצץ לבבי, צור עזי,
זה הניצוץ עף, נתז אל עיני,
ומעיני - לחרוזי.

ומחרוזי יתמלט ללבבכם,
ובאור אשכם הצתיו, יתעלם,
ונכי בחלבי ובדמי
את הבערה אשלם.

יש שעה שהאור / רחל חלפי

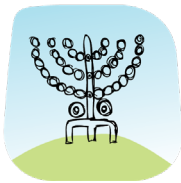
יש שעה שהכל יושב בתוך
האור

כמו אבן חן בתוך עדי זהב
אפשר לחפון אור כזה
אפשר לאכול אור כזה
אפשר לגמוע אור כזה
אפשר לנוע בו לאורך ולרוחב
אפשר לשקול אותו בזהב
מלא.

מאת: נתן יונתן

ובליל סער, מאוחר,
כשרעמים נופלים בחשכה,

ולא רואים שמים, לא כוכב זוהר,
אז מדליקים את שארית הנר
ויש תקוה שהעולם ישוב ויתבהר.

כתמי אור / דליה רביקוביץ

ובחומר הזה האפל נטבעו כתמים של אור
ולא נשמע בהם קול ורחש בם לא יעבור
והם כמו שמן המור ניגרים וזולפים מן הפך.

והם ניגרים כבשמים ורכה ושלווה תנועתם
ובחומר הזה האפל הם נקווים למבוע קטן
ויש בהם חן וחמדה שגועים ועוברים על גדותם.

ובחומר הזה האפל ניבע מכרה של הזהב
והחומר הזה האפל מגלה את מעמקיו
ויש אהבה ענוגה בין האופל לבין הזהב.

והם חבוקים ושלווים ואין בהם קול ומשב
והאור מנטף ונושק את החומר הזה בשפתיו
והאופל הופך את גופו כבאר לכתמי הזהב.

בחומר הזה האפל נטבעו כתמים של אור
ולא נשמע בהם קול ורחש לא יעבור
והם כמו שמן המור ניגרים וזולפים מן הפך.

